

Tomasz Gadzina

Uniwersytet Opolski, Opole; Wszechnica Świętokrzyska, Kielce

The Carnavalesque in Postmodern Literature as Exemplified by Jack Kerouac's Works

Karnawał w literaturze postmodernistycznej na przykładzie twórczości Jacka Kerouaca

Streszczenie

W artykule przedstawione zostały idee postmodernistyczne oraz sposób ich odzwierciedlenia w kulturze i literaturze. Duży nacisk położono na jedną z głównych cech postmodernizmu, którą był bunt przeciwko ustalonym normom społecznym, co w konsekwencji wiązało się z ich negacją i odrzuceniem oraz ustaleniem nowych norm i form ekspresji. Ta „wywrotność” stanowiła esencję zachodnioeuropejskiej i amerykańskiej rewolucji kulturowej, która miała miejsce w połowie XX wieku i której praktyki doskonale ilustrował w swoich dziełach Jack Kerouac, a spontaniczność, dynamizm i symbolikę najlepiej scharakteryzował Michaił Bachtin teorią karnawału.

Pierwsza część artykułu jest próbą opisu postmodernizmu, którego celem było podać w wątpliwość i rzucić wyzwanie estetyce modernizmu. Umożliwiały to, jak twierdził Jean-François Lyotard, nowe strategie opisu i interpretacji doznań oraz zmienione zasady sublimacji. Kicz, pastisz i parodia to nowa estetyka podkreślająca zerwanie ze sztywnymi zasadami estetyki modernizmu i hołdująca kulturowej heterogeniczności, w której zacierały się wszelkie granice między kulturą wysoką a niską. Jak to określił Mike Featherstone, przedmiotem sztuki postmodernistycznej mogło być wszystko – odpadek kultury masowej lub zużyty artykuł konsumpcyjny. Króluje tutaj logika inwersji i transpozycji, którą Bachtin dostrzegł już w średniowiecznych jarmarkach i karnawałach, gdzie zasada całkowitego zwrotu i ciągłej zmiany prowadziła jednocześnie do degradacji, zniszczenia i narodzin czegoś nowego.

Ostatnia część artykułu jest odniesieniem zasad postmodernizmu i Bachtinowskiej atmosfery jarmarków do dzieł Jacka Kerouaca, których bohaterami są młodzi ludzie przeciwstawiający się społecznemu konformizmowi i wszechobecnej konsumpcji poprzez beztroski styl życia, odrzucający normy społeczne, a promujący spontaniczność i przyjemność płynącą ze strictly karnawałowych doznań.